

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਪਰਾਧੀ

ਡੀ. ਫਲਸੋ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸੀ.ਜੇ

ਰਾਜ—ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ-ਜਵਾਬਦਾਰ।

1965 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 674

ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ (LI of 1962)-S. 14— ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 7 ਜਨਵਰੀ, 1963 ਨੂੰ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਰੂਲਜ਼, (1962)-ਨਿਯਮ 125((2)-ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 7 ਜਨਵਰੀ, 1963 ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਜ਼ਟ ਅਸਾਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੇਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ 16 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਲਮ 5 ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ, ਜੋ ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ ਟੀਪੀਡੀਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਐਕਟ, 1962। 1962 ਦੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 125 ਉਪ- ਨਿਯਮ (2) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਾਗੂ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਸ੍ਰੀ ਜੇ.ਪੀ. ਗੁਪਤਾ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਕਪੂਰਥਲਾ, ਮਿਤੀ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1965 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਵਾਸੀ ਪੰਡੀਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚਲਾਏ ਗਏ ਕੇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 125(2),

ਕੇ.ਐਲ ਜੱਗਾ, ਸਹਾਇਕ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ। ਨਿਮੋ, -ਜਵਾਬਦਾਰ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਫਲਸੈ , ਸੀ.ਜੇ. ਇਹ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫਗਵਾੜਾ ਦੇ ਇੱਕ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮ 125 (2) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਚਲਾਏ ਗਏ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮ. ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਫਗਵਾੜਾ ਦੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੇ 1962 ਦੇ ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿਖੇ ਗਠਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਐਲ. ਛਾਬੜਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ, ਏ.ਡੀ.ਐਮ., 23 ਸਤੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 125(2) ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਲਈ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਸੀ।

ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਲਈ, ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ। ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ. ਹੋਰ ਉਪ- . ਭਾਗ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: -

“ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ , ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰੇਗਾ:

a) ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ , ਜਾਂ

b) ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 6 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੇ ਗਏ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੀਕਰੇਟਸ ਐਕਟ, 1923 ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਮੌਤ, ਕੈਦ ਜਾਂ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ

ਹੈ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 7 ਜਨਵਰੀ, 1963 ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਜ਼ਟ ਅਸਾਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ 16 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 9 'ਤੇ ਕਪੂਰਥਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸਨ। ਕਾਲਮ 5 ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕਿਆਂ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਹਨ। 1962 ਦੇ ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਨਿਯਮ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 125, ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਸਦਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਾਗੂ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 125(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ

Disclaimer:

ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Atul Kumar